

ISSN 2309-9763

<https://doi.org/10.32626/2309-9763.2025-39>

Педагогічна освіта: теорія і практика

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

№ 39 (2–2025)

Заснований

24 квітня 2009 року

Засновник

*Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка
Інститут педагогіки НАПН України*

Головний редактор

Бахмат Наталія Валеріївна

Видається

2 рази на рік

Зареєстровано

Міністерством юстиції України

**Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 15071-3643 Р**

Рекомендовано до друку

рішеннями вчених рад

*Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка
(протокол №15 від 23.12.2025 р.)*

Рецензування статей здійснено членами
редакційної колегії та зовнішніми
рецензентами

Адреса редакції:

*32302, м. Кам'янець-Подільський,
вул. Симона Петлюри, 1/б,*

Педагогічний факультет

*Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка
тел (03849)33492*

E-mail: pedosv@kpmu.edu.ua

Збірник наукових праць включено до **Переліку наукових фахових видань України, Категорія «Б»**, педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015 (наказ МОН України від 17.03.2020 № 409 «Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 26 лютого і 6 березня 2020 року та внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 року № 975»).

Індексується: Index Copernicus; CEJSH; Google Scholar; CrossRef.

Архівується НБУ імені В.І. Вернадського

**Кам'янець-Подільський
2025**

Голова редакційної колегії: **БАХМАТ Наталія Валеріївна**, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, в.о. ректора, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Україна

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

САЄНКО Григорович Володимир, доктор наук з організації та управління, доцент, Вища школа управління та адміністрування в Опольє, Польща;

СЕДЛАКЧЕК-ШВЕД Олександра, доктор соціальних наук у галузі педагогіки, доцент, Університет Яна Длугоша в Ченстохово, Польща;

ФАСНЕРОВА Мартіна, доктор соціальних наук у галузі педагогіки, доцент, Палацкий університет Оломоуц, Чехія;

ГАЛАМАНЖУК Леся Людвигівна, доктор пед. наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Україна;

ГРИБАН Григорій Петрович, доктор пед. наук, професор, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна;

ДЕМЧЕНКО Олена Петрівна, канд. пед. наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Україна;

ДУДОРОВА Людмила Юріївна, доктор пед. наук, професор, Київський національний університет технологій та дизайну, Україна;

КАРТАШОВА Любов Андріївна, доктор пед. наук, професор, Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, Україна;

ЛАБУНЕЦЬ Віктор Миколайович, доктор пед. наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Україна;

ЛЮБАРЕЦЬ Владислава Вікторівна, доктор пед. наук, професор, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Україна;

МАТВІЄНКО Олена Валеріївна, доктор пед. наук, професор, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Україна;

ОНУФРІЄВА Ліана Анаполівна, доктор психологічних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Україна;

ПАВЛЮК Євген Олександрович, доктор пед. наук, професор, Хмельницький національний університет, Україна;

ТЕРЕНТЬЄВА Наталія Олександрівна, доктор пед. наук, професор, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна;

ФРИЦЮК Валентина Анатоліївна, доктор пед. наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Україна;

ФЕДІРЧИК Тетяна Дмитрівна, доктор пед. наук, професор, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна

АСОЦІЙОВАНІ РЕДАКТОРИ

АНДРОЩУК Ігор Петрович, доктор пед. наук, професор, Хмельницький національний університет, Україна;

АНДРОЩУК Ірина Василівна, доктор пед. наук, професор, Хмельницький національний університет, Україна;

ВАЛАТ Войжеш, доктор пед. наук, професор, Жешувський університет, Жешув, Республіка Польща;

ГЕВКО Ігор Васильович, доктор пед. наук, професор, Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка, Україна;

КОСЕНЧУК Ольга Геннадіївна, канд. пед. наук, доцент, Національний авіаційний університет, Україна;

МАРТИНЕЦЬ Лілія Асхатівна, доктор пед. наук, професор, Донецький національний університет імені Василя Стуса, Україна

Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н.В.]. Вип. 39 (2–2025). Київ: Міленіум, 2025. 198 с. (Index Copernicus), категорія Б.

У збірнику наукових праць висвітлюються результати фундаментальних і теоретико-прикладних досліджень у галузі педагогіки та інноваційних технологій в освіті; розглядаються питання підготовки педагогічних працівників до навчання і виховання здобувачів освіти в дошкільній, загальній середній, фаховій передвищій, професійній, післядипломній освіті й у процесі підвищення кваліфікації працівників освіти.

Для науковців, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої, професійної, фахової передвищої та вищої освіти, інститутів післядипломної педагогічної освіти, аспірантів, докторантів.

ISSN 2309-9763

<https://doi.org/10.32626/2309-9763.2025-39>

Pedagogical Education: Theory and Practice

KAMIANETS-PODILSKYI
IVAN OHIIENKO NATIONAL UNIVERSITY
INSTITUTE OF PEDAGOGY OF NAES OF UKRAINE

Issue 39 (2–2025)

Founded

April, 24, 2009

The founder

Kamianets-Podilskyi National
Ivan Ohiienko University
Institute of Pedagogy of the National
Academy of Educational Sciences of Ukraine

*by decisions of scientific councils of
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko
National University
(Protocol No 15 as of 23.12.2025)*

Chief Editor

Bakhmat Nataliia Valeriivna

*The articles are **reviewed** by the members
of the editorial board and external reviewers*

Frequency

2 times a year

Registered

Ministry of Justice of Ukraine

Certificate of state registration of the print
media series KB № 15071-3643 P

Recommended for publication

The address of the editorial office:

32302, Kamianets-Podilskyi,
Symon Petliura str., 1/6,
Pedagogical Faculty of
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National
University
Tel.: (03849)33492
E-mail: pedosv@kpnu.edu.ua

The collection of research papers was added to **the list of scientific professional editions of Ukraine, Category “B”**, pedagogical specialties - 011, 012, 013, 014, 015 (order of the Ministry of Education of Ukraine dated March, 17, 2020 No 409 “On endorsing the Attestation board decision on Activities of the Specialized Scientific Council of February, 26, 2020 and March, 6, 2020 and amendments to the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated July, 11, 2019 No 975”).

Indexing: Index Copernicus; CEJSH; Google Scholar; CrossRef.

Archiving National Library of Ukraine named after V I Vernadsky

**Kamianets-Podilskyi
2025**

Head of the editorial team: **BAKHMAT Nataliia Valeriivna**,
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding member of the
NAES of Ukraine, Acting rector, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National
University, Ukraine

EDITORIAL TEAM

SAIENKO Volodymyr, Habilitated doctor in organization and management, Academy of Management and Administration in Opole, Poland
SIEDLACZEK-SZWED Aleksandra, Habilitated doctor of social sciences in the field of pedagogy, Associate Professor, Jan Dlugosz University in Czestochowa, Poland;
FASNEROVÁ Martina, Habilitated doctor of social sciences in the field of pedagogy, Associate Professor, Palacky University Olomouc, Czech Republic;
GALAMANZHUK Lesya, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University, Ukraine;
GRIBAN Grygoriy, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Zhytomir Ivan Franko State University, Ukraine;
DEMCHENKO Olena, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University
DUDOROVA Ludmila, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine;
KARTASHOVA Liubov, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, State Institution of Higher Education "University of Educational Management" of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Ukraine;

LABUNETS Viktor, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University, Ukraine;
LIUBARETS Vladyslava, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Ukrainian State University named after Mykhaylo Drahomanov, Ukraine;
MATVIIENKO Olena, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Ukrainian State University named after Mykhaylo Drahomanov, Ukraine;
ONUFRIIEVA Liana, Doctor of Psychological Sciences, Professor, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University, Ukraine;
PAVLYUK Yevgen, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Khmelnytskyi National University, Ukraine;
TERENTIEVA Nataliia, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine;
FRYTSIUK Valentina, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ukraine;
FEDIRCHYK Tetiana, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Kyiv, Ukraine

ASSOCIATE EDITORS

ANDROSHCHUK Ihor, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Khmelnytskyi National University, Ukraine;
ANDROSHCHUK Iryna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Khmelnytskyi National University, Ukraine;
WALAT Wojciech, Doctor of Pedagogy, Professor, Rzeszow University, Zheshuv, Poland;
HEVKO Ihor, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University, Ukraine;

KOSENCHUK Olha, Ph.D in Pedagogical Sciences, Associate Professor, National Aviation University, Ukraine;
MARTYNETS Liliia, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vasyl Stus Donetsk National University, Ukraine

Pedagogical Education: Theory and Practice: Collection of research papers / Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University; Institute of Pedagogy of NAES of Ukraine [chief editor Bakhmat N.V.]. Issue 39 (2–2025). Kyiv: Milenium, 2025. 198 p. (Index Copernicus), category Б.

In the collection of research papers, the findings of fundamental and theoretical and applied research in the field of Pedagogics and innovative technologies in education are ascertained; the issues of training for teaching and educating learners in pre-school, comprehensive, secondary vocational, professional and post-graduate education and in the process of in-service training are addressed.

The collection of research papers is targeted at scholars, researchers and educators of pre-school, comprehensive, secondary vocational higher education and postgraduate pedagogical education institutions and postgraduate and postdoctoral students.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2025-76-85>

УДК: 373.3. (430)

Кашуба Олександра Михайлівна,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5478-2875>

lesiakashuba@gmail.com

Кравчук Тетяна Олександрівна,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1396-4573>

tanchik454@gmail.com

Навольська Галина Іванівна,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4196-0123>

gnavolska@tnpu.edu.ua

Турчин Андрій Іванович,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1690-8967>

andrijturchyn@tnpu.edu.ua

СТРАТЕГІЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Анотація. У статті розглянуто проблему формування та підтримки мотивації студентів до вивчення іноземних мов у контексті глобалізаційних процесів, академічної мобільності та цифрової трансформації освіти. Зазначено, що ефективність іншомовної підготовки у закладах вищої освіти значною мірою залежить від рівня навчальної мотивації, яка визначає активність студентів, їхню зацікавленість у навчальному процесі та готовність до саморозвитку.

Метою дослідження є аналіз сучасних стратегій мотивації студентів до вивчення іноземних мов та визначення найбільш результативних підходів до її формування в освітньому середовищі закладів вищої освіти. У статті здійснено огляд теоретичних підходів до мотивації у вітчизняній та зарубіжній педагогічній науці, зокрема розглянуто концепції інтегративної та інструментальної мотивації, внутрішніх і зовнішніх стимулів, а також роль соціального середовища у формуванні позитивного ставлення до вивчення мови.

Для досягнення мети дослідження застосовано комплекс теоретичних і емпіричних методів: аналіз наукової літератури, анкетування студентів, інтерв'ювання викладачів та спостереження за навчальним процесом у змішаному форматі навчання. Отримані результати дозволили визначити ключові мотиваційні чинники та оцінити ефективність сучасних педагогічних стратегій. Встановлено, що підвищенню мотивації сприяють індивідуалізація навчання, використання інтерактивних методів, впровадження цифрових освітніх ресурсів, створення сприятливого психологічного клімату та систематичний позитивний зворотний зв'язок.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів викладачами іноземних мов і методистами для удосконалення організації освітнього процесу. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою комплексних моделей мотиваційного супроводу студентів у змішаному та дистанційному навчанні, а також із використанням цифрових технологій і елементів гейміфікації для підвищення навчальної мотивації.

Ключові слова: мотивація студентів; іноземна мова; стратегія навчання; вища освіта; освітній процес; мотиваційні чинники; інноваційне навчання.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. В умовах глобалізації та активного міжкультурного обміну володіння іноземними мовами стало невід'ємною складовою професійної та особистісної самореалізації сучасної молоді. Успішне опанування іноземних мов, зокрема англійської як міжнародної мови спілкування, є не лише вимогою часу, а й потужним інструментом інтеграції в європейський та світовий освітній і професійний простір. Саме тому проблема формування і підтримки мотивації студентів до вивчення іноземних мов набуває особливої актуальності.

Окрім суто освітнього значення, вивчення іноземних мов відіграє важливу роль у формуванні міжкультурної компетентності, розвитку критичного мислення, гнучкості мислення та здатності адаптуватися до багатомовного середовища. В умовах євроінтеграційних процесів і мобільності студентів особливої актуальності набуває вивчення мотиваційних аспектів навчальної діяльності, що дозволяє не лише підвищити ефективність засвоєння мовного матеріалу, а й сформувати стійке

позитивне ставлення до неперервного саморозвитку. У цьому контексті потребує системного дослідження питання про те, які саме методи та стратегії найбільше сприяють залученню студентів до активного опанування іноземної мови, з урахуванням нових освітніх реалій та психологічних особливостей покоління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У численних наукових дослідженнях, таких як праці Р. Десі [6], З. Дорней [7], Р. Гарднера [8], а також вітчизняних науковців (Н. Басай [1], О. Мартиненко [2], Л. Халявка[5]), аналізуються чинники мотивації, її види та вплив на результативність навчання. Серед новітніх досліджень варто відзначити роботи Т. Суханова [4], яка акцентує увагу на соціально-психологічних аспектах мотивації у полікультурному навчальному середовищі, а також О. Мартиненко [2], що аналізує роль цифрових освітніх платформ у стимулюванні навчальної активності студентів. У вітчизняній педагогіці зростає інтерес до інтегрованих підходів, які поєднують когнітивний, емоційний та поведінковий компоненти мотивації, що сприяє більш глибокому залученню студентів до навчального процесу. Разом з тим, недостатньо дослідженим залишається питання про те, як конкретні стратегії викладача – від вибору навчального контенту до стилю спілкування зі студентами – впливають на довготривалу мотивацію та результативність у вивченні іноземної мови.

Однак, незважаючи на значну кількість публікацій, питання розробки ефективних стратегій мотивації, адаптованих до специфіки сучасного освітнього середовища, залишається відкритим. Необхідність пошуку нових підходів, що враховують індивідуальні особливості студентів, зміни у способах комунікації, розвиток цифрових технологій та дистанційного навчання, зумовлює подальше дослідження цієї теми. Це свідчить про необхідність подальшого теоретико-практичного осмислення даної проблеми та розробки нових ефективних освітніх рішень.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті – аналіз ефективних стратегій мотивації студентів до вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах. Основними **завданнями** є: визначити ключові мотиваційні чинники, що впливають на процес вивчення іноземної мови; проаналізувати сучасні підходи до мотивації у педагогічній практиці; охарактеризувати найбільш результативні стратегії формування стійкого інтересу до мовного навчання; надати практичні рекомендації щодо впровадження мотиваційних методів у навчальний процес.

3. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODOLOGY

У процесі написання статті було застосовано комплекс методів теоретико-методологічного аналізу та емпіричних досліджень, що дозволило глибоко розкрити проблему мотивації студентів до вивчення іноземних мов і визначити ефективні стратегії її формування.

На першому етапі дослідження використано методи теоретичного аналізу наукової літератури з психолого-педагогічної тематики, зокрема з проблем мотивації навчальної діяльності, лінгводидактики, освітньої психології. Проведено порівняльний аналіз підходів до класифікації мотивів, типології мотиваційних стратегій, а також вивчено практичні рекомендації з формування позитивного ставлення до мовного навчання.

З метою поглиблення результатів дослідження застосовано емпіричні методи: анкетування студентів різних курсів гуманітарних і технічних спеціальностей з метою виявлення домінуючих мотивів до вивчення іноземної мови, аналізу мотиваційних бар'єрів та ефективності застосованих викладачами методів стимулювання навчання. Для верифікації результатів анкетування проводилося структуроване інтерв'ю з викладачами іноземних мов, що дало змогу оцінити відповідність стратегій мотивації очікуванням і потребам студентів.

Також було застосовано метод спостереження за навчальним процесом у змішаному форматі (очно-дистанційному), що дозволило з'ясувати, які саме методики викликають найбільшу зацікавленість і залученість студентів у процес вивчення мови.

Отримані дані піддавалися якісному та кількісному аналізу з метою формулювання висновків і рекомендацій щодо впровадження ефективних стратегій мотивації у практику викладання іноземних мов у вищій школі.

4. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

Мотивація у вивченні іноземних мов є складним, багаторівневим психологічним і педагогічним явищем, що безпосередньо впливає на якість і ефективність навчального процесу. Розуміння природи мотивації передбачає звернення до низки теоретичних підходів, що сформувалися у світовій та вітчизняній науці.

Одним із найбільш впливових є соціально-психологічний підхід, представлений у працях Р. Гарднера, зокрема його концепції інтегративної та інструментальної мотивації, яка підкреслює важливість емоційного зв'язку з культурою носіїв мови та практичної доцільності володіння нею [8, с. 134].

Когнітивний підхід розроблений З. Дорней (Z. Dörnyei), який запропонував модель мотиваційного процесу, що включає три фази: генерацію мотивації, підтримку мотивації та постмотивовану рефлексію. Він розглядає мотивацію як змінний конструкт, що вимагає динамічного педагогічного впливу [7, с. 95].

Самодетермінаційна теорія, представлена Р. Десі та Е. Райаном, акцентує на важливості автономії, компетентності та відчуття причетності як базових психологічних потреб, що визначають рівень внутрішньої мотивації [6, с. 262]. Це має особливе значення у контексті іноземномовної освіти, де внутрішня мотивація є ключем до довготривалого залучення студентів.

У вітчизняному науковому полі значний внесок зробили Н. Басай, яка акцентує увагу на емоційно-ціннісному аспекті мотивації, та Л. Паламарчук, яка підкреслює значущість комунікативно-орієнтованого підходу у навчанні іноземної мови [1, с. 87].

Ситуаційний підхід, що розглядає мотивацію як реакцію на конкретні навчальні умови, актуалізує роль викладача, середовища та методичних засобів. Дослідження Т. Суханової та О. Лисіцької підтверджують, що адаптація змісту та стилю викладання до інтересів студентів підвищує навчальну мотивацію [4, с. 502].

Останні роки характеризуються зростанням інтересу до інтегрованого підходу, який поєднує когнітивні, емоційні, соціальні й поведінкові компоненти мотивації, що дає змогу більш ефективно адаптувати навчальний процес до реалій покоління.

Для вивчення реального стану мотивації студентів до вивчення іноземних мов важливу роль відіграють емпіричні дослідження, які дозволяють встановити причинно-наслідкові зв'язки між освітнім середовищем, педагогічними методами та рівнем мотивації студентів. У сучасній педагогіці активно впроваджуються методики кількісного та якісного аналізу, що дозволяє комплексно оцінити ефективність конкретних стратегій впливу на мотиваційний потенціал студентської молоді.

У дослідженні І. Орищина [3, с. 56]. проведеному серед студентів технічних спеціальностей Львівської політехніки, було виявлено, що основними мотиваційними чинниками є практична значущість мови (особливо англійської) для майбутньої професійної діяльності, доступ до міжнародних освітніх ресурсів і бажання подорожувати. Серед стратегій, які студенти відзначили як найбільш ефективні, – моделювання професійних ситуацій, використання цифрових платформ з автентичними матеріалами, ігрові методи та формування змагального навчального середовища [8].

Анкетування, проведене Л. Халявкою серед студентів нефілологічних факультетів, показало, що понад 60% студентів мають внутрішню мотивацію, яка виникає з прагнення до самореалізації, культурного збагачення та міжособистісного спілкування. Дослідниця наголошує на ефективності інтеграції міжпредметних зв'язків і реальних життєвих контекстів у мовні завдання [5, с. 65].

Т. Суханова та О. Лисіцька у своєму експериментальному дослідженні 2024 року застосували методику порівняльного аналізу груп студентів, де в одній використовували традиційні методи навчання, а в іншій – гейміфіковані інтерактивні технології, підтримку в мобільних додатках та персоналізовану систему зворотного зв'язку. Результати показали значне зростання навчальної мотивації у групі, що навчалася за оновленими стратегіями: зокрема, 78% студентів висловили бажання продовжити навчання за тією ж методикою, а 84% відзначили підвищення власної залученості та впевненості у мовному середовищі [4, с. 504].

У дослідженні О. Мартиненко увага акцентується на впливі цифрових освітніх платформ – зокрема, Google Classroom, Quizlet та Duolingo на зростання автономної мотивації студентів. Було встановлено, що регулярне використання інтерактивних ресурсів сприяє розвитку почуття контролю над власним навчанням, що, у свою чергу, підсилює інтерес і відповідальність за результат [4, с. 106].

Усі вищенаведені дослідження засвідчують ефективність стратегій, орієнтованих на активну участь студентів у навчальному процесі, автономність, індивідуалізацію та цифрову підтримку. Водночас існує потреба у подальшому дослідженні гнучких моделей мотивації в

умовах змішаного та дистанційного навчання, що набуває особливої актуальності в умовах змін глобального освітнього простору.

На основі аналізу теоретичних та емпіричних досліджень можна сформулювати наступні рекомендації для підвищення мотивації студентів до вивчення іноземних мов:

– **Індивідуалізація навчання:** врахування індивідуальних особливостей студентів, їхніх інтересів та потреб. Дослідження З. Дорней свідчить, що індивідуалізація навчання посилює внутрішню мотивацію, оскільки студенти починають відчувати власну відповідальність за процес і результат навчання [7]. Аналогічно, Р. Десі та Е. Райан у межах самодетермінаційної теорії стверджують, що автономність, як базова психологічна потреба, є основою для зростання стійкої навчальної мотивації [6].

У вітчизняних умовах ефективність індивідуалізації навчання підтверджено дослідженням Л. Халявки, яка зазначає, що врахування особистісного стилю навчання позитивно впливає не лише на академічні досягнення, але й на емоційне ставлення до процесу вивчення мови [5].

Індивідуалізоване навчання дозволяє враховувати гендерні, культурні, когнітивні, вікові та соціальні чинники, що формують мовну мотивацію, і сприяє побудові гнучкої системи викладання, орієнтованої на розвиток особистості студента.

– **Інтерактивні методи навчання:** використання групових проєктів, рольових ігор, дискусій та інших форм активного навчання. Застосування інтерактивних методів також активізує соціальні мотиви навчання, такі як визнання, належність до групи, спільна діяльність. Це особливо важливо в умовах нової освітньої парадигми, де цінуються співробітництво, емпатія, гнучкість і здатність працювати в команді.

Варто зазначити, що ефективність інтерактивного навчання значно підвищується при використанні цифрових інструментів: онлайн-вікторин (Kahoot!, Quizizz), інтерактивних платформ (Padlet, Edmodo), віртуальних кімнат для обговорень (Zoom breakout rooms, Miro тощо).

Таким чином, інтерактивні методи є потужним інструментом підвищення мотивації студентів до вивчення іноземних мов, адже забезпечують їхнє активне залучення, створюють простір для творчості, співпраці та розвитку мовної компетентності.

– **Застосування сучасних технологій:** використання мультимедійних засобів, онлайн-платформ та мобільних додатків для навчання. Важливо, що технології сприяють формуванню внутрішньої мотивації, адже студенти самі обирають темп, формат і рівень складності матеріалу, отримуючи миттєвий зворотний зв'язок. Дослідження О. Мартиненко [4] доводить, що використання мультимедійних ресурсів та онлайн-середовищ не лише підвищує інтерес до мови, але й стимулює розвиток автономії, креативності та цифрової грамотності, що особливо важливо в умовах сучасної глобальної освіти.

– **Позитивний зворотний зв'язок:** регулярне надання студентам конструктивної оцінки їхніх досягнень та підтримка їхніх зусиль. Важливим є не лише похвала, а й конструктивне, доброзичливе формулювання зауважень, які вказують на шляхи вдосконалення. Згідно з теорією самодетермінації Р. Десі та Е. Райана [6], позитивний зворотний зв'язок задовольняє базові психологічні потреби в автономії, компетентності та соціальній залученості, що є передумовами стійкої навчальної мотивації.

– **Створення сприятливого навчального середовища:** формування атмосфери довіри, взаємоповаги та підтримки у навчальній групі. Таке середовище передбачає не лише фізичний комфорт, а й психологічну безпеку, атмосферу довіри, відкритості, взаємоповаги між викладачем і студентами. У ньому зменшується страх зробити помилку, заохочується ініціатива, творчість, індивідуальний темп навчання.

5. ВИСНОВКИТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ/ CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Результати проведеного теоретичного та емпіричного дослідження засвідчили, що мотивація студентів є ключовим фактором, який безпосередньо впливає на ефективність вивчення іноземних мов. Успішне оволодіння мовними навичками можливе лише за умови формування стійкого інтересу до навчального процесу, що потребує застосування цілісної системи мотиваційних стратегій, адаптованих до потреб, інтересів та психолого-педагогічних особливостей сучасної студентської молоді.

Проаналізовані у науковій статті теоретичні підходи (Р. Гарднер, З. Дорней, І. Орицин, Л. Халявка, Т. Суханова та ін.) показали різноманіття аспектів мотивації: інтегративна, інструментальна, внутрішня та зовнішня мотивація формують складну систему впливів на навчальну активність студента. Практичні результати анкетування, інтерв'ю та спостереження підтвердили ефективність таких стратегій, як індивідуалізація навчання, інтерактивні методи, застосування ІКТ та створення підтримуючого освітнього середовища.

Водночас дослідження виявило певні проблеми, що потребують подальшого наукового опрацювання: низький рівень автономної мотивації у частини студентів, особливо технічних спеціальностей; недостатнє застосування педагогами стратегій формування внутрішньої мотивації; потреба в розробці адаптивних цифрових платформ для індивідуального супроводу мовного навчання.

Перспективи подальших досліджень доцільно зосередити на: розробці комплексної моделі мотиваційного супроводу студентів у змішаному та дистанційному форматах навчання; вивченні міжкультурних відмінностей у мотивації студентів різних країн до вивчення іноземних мов; інтеграції елементів гейміфікації та штучного інтелекту для підтримки мотивації у цифровому середовищі.

Таким чином, мотивація є не лише психолого-педагогічною категорією, але й стратегічним ресурсом, який має бути врахований при формуванні ефективних освітніх політик у сфері вивчення іноземних мов.

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Басай, Н., 2019. Психолого-педагогічні основи формування мотивації до вивчення іноземних мов. *Вісник педагогіки*, 2, 84–96.
2. Мартиненко, О., 2023. Цифрова освіта як засіб підвищення мотивації студентів до вивчення іноземних мов. *Вища освіта України*, 4, 102–107.

3. Орищин, І. С., 2020. Мотивація – важливий фактор у вивченні іноземних мов у закладах вищої освіти. *Імідж сучасного педагога*, 2(191), 55–58.

4. Суханова, Т., Лисіцька, О., 2024. Вплив мотивуючих і демотивуючих факторів на студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Сучасні дослідження з іноземної філології*, 25, 500–508.

5. Халявка, Л. В., 2021. Розвиток мотивації студентів нефілологічних спеціальностей до вивчення іноземної мови. *Імідж сучасного педагога*, 3(198), 64–67.

6. Deci, E.L., & Ryan, R.M., 1985. *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York: Plenum, 371.

7. Dörnyei, Z., 2001. *Motivational Strategies in the Language Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press, 155.

8. Gardner, R.C., 1985. *Social Psychology and Second Language Learning: The Role of Attitudes and Motivation*. London: Edward Arnold, 208.

STRATEGIES FOR STUDENT MOTIVATION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Olexandra Kashuba,

doctor of philosophy in pedagogics, associate professor,
Ternopil National Volodymyr Hnatiuk Pedagogical University,
Ternopil, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5478-2875>
lesiakashuba@gmail.com

Tetiana Kravchuk,

doctor of philosophy in linguistics, associate professor,
Ternopil National Volodymyr Hnatiuk Pedagogical University,
Ternopil, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1396-4573>
tanchik454@gmail.com

Halyna Navolska,

doctor of philosophy in pedagogics, associate professor,
Ternopil National Volodymyr Hnatiuk Pedagogical University,
Ternopil, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4196-0123>
gnavolska@tnpu.edu.ua

Andrii Turchyn,

doctor of philosophy in pedagogics, associate professor
Ternopil National Volodymyr Hnatiuk Pedagogical University,
Ternopil, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1690-8967>
andrijturchyn@tnpu.edu.ua

Abstract. The article addresses the issue of forming and sustaining students' motivation to learn foreign languages in the context of globalization processes,

academic mobility, and the digital transformation of education. It is emphasized that the effectiveness of foreign language training in higher education institutions largely depends on the level of learning motivation, which determines students' activity, their interest in the educational process, and their readiness for self-development. The aim of the study is to analyze contemporary strategies for motivating students to learn foreign languages and to identify the most effective approaches to fostering motivation within the educational environment of higher education institutions. The article reviews theoretical approaches to motivation in both Ukrainian and international pedagogical research, in particular examining the concepts of integrative and instrumental motivation, intrinsic and extrinsic incentives, as well as the role of the social environment in shaping a positive attitude toward language learning.

To achieve the research objective, a set of theoretical and empirical methods was employed, including analysis of scholarly literature, student surveys, interviews with teachers, and observation of the learning process within a blended learning format. The obtained results made it possible to identify key motivational factors and evaluate the effectiveness of contemporary pedagogical strategies. It was established that motivation is enhanced through the individualization of learning, the use of interactive methods, the implementation of digital educational resources, the creation of a supportive psychological climate, and systematic positive feedback.

The practical significance of the study lies in the possibility of using the obtained results by foreign language teachers and methodologists to improve the organization of the educational process. Prospects for further research are associated with the development of comprehensive models for motivational support of students in blended and distance learning environments, as well as with the use of digital technologies and elements of gamification to increase learning motivation.

Keywords: student motivation; foreign language; learning strategy; higher education; educational process; motivational factors; innovative learning.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Basai, N., 2019. Psykholoho-pedahohichni osnovy formuvannia motyvatsii do vyvchennia inozemnykh mov [Psychological and pedagogical foundations of the formation of motivation for learning foreign languages]. *Visnyk pedahohiky*, 2, 84–96.
2. Martynenko, O., 2023. Tsyfrova osvita yak zasib pidvyshchennia motyvatsii studentiv do vyvchennia inozemnykh mov [Digital education as a means of increasing students' motivation for learning foreign languages]. *Vyshcha osvita Ukrainy*, 4, 102–107.
3. Oryshchyn, I. S., 2020. Motyvatsiia – vazhlyvyi faktor u vyvchenni inozemnykh mov u zakladakh vyshchoi osvity [Motivation is an important factor in learning foreign languages in higher education institutions.]. *Imidzh suchasnoho pedahoha*, 2(191), 55–58.

4. Sukhanova, T., & Lysitska, O., 2024. Vplyv motyvuiuchykh i demotyvuiuchykh faktoriv na studentiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy [The influence of motivating and demotivating factors on students in the process of learning a foreign language]. *Suchasni doslidzhennia z inozemnoi filolohii*, 25, 500–508.

5. Khaliavka, L. V., 2021. Rozvytok motyvatsii studentiv nefilolohichnykh spetsialnostei do vyvchennia inozemnoi movy [Development of motivation of students of non-philological specialties to study a foreign language]. *Imidzh suchasnoho pedahoha*, 3(198), 64–67.

6. Deci, E.L., & Ryan, R.M., 1985. *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York: Plenum, 371.

7. Dörnyei, Z., 2001. *Motivational Strategies in the Language Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press, 155.

8. Gardner, R.C., 1985. *Social Psychology and Second Language Learning: The Role of Attitudes and Motivation*. London: Edward Arnold, 208.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2025-85-93>

УДК 378.141:159.9.072(045)

Ковалькова Тетяна Олександрівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогіки та психології,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,

Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2992-922X>

TatianaKovalkova@gmail.com

Снігач Андрій Андрійович,

бакалавр з психології,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,

Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-2769-5543>

snigach01@gmail.com

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ІНТЕРНАЛЬНОГО ЛОКУСУ КОНТРОЛЮ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглянуто теоретичні засади дослідження взаємозв'язку мотивації та локусу контролю. На основі аналізу наукової літератури було узагальнено погляди науковців щодо мотивації та локусу контролю як стійкої властивості особистості. Теоретично обґрунтовано особливості взаємозв'язку мотивації й локусу контролю особистості. Визначено, що переважання інтернальності, коли інтерналі мотивовані внутрішньо, вони вбачають себе творцями власних успіхів, підвищує результативність та сприяє підвищеній

ЗМІСТ

Розділ 1

МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Татарко Ірина Іванівна

Морська освіта в системі «суспільство – держава – безпека»

7

Розділ 2

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Горбатюк Оксана Василівна, Дубінський Володимир Анатолійович

Проектна діяльність як ефективна технологія навчання історії в Новій українській школі

19

Розділ 3

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Білецька Галина Анатоліївна

Формування екологічної компетентності майбутніх вчителів біології у процесі екологізації змісту фахової підготовки

35

Воєвідко Людмила Миколаївна

Когнітивно-комунікативні перспективи майбутнього вчителя музичного мистецтва

47

Кашканова Галина Григорівна, Кашканов Віталій Альбертович

Формування професійних компетентностей студентів технічних спеціальностей засобами прикладних задач з вищої математики

61

***Кашуба Олександра Михайлівна, Кравчук Тетяна Олександрівна,
Навольська Галина Іванівна, Турчин Андрій Іванович***

Стратегії мотивації студентів до вивчення іноземних мов

76

Ковалькова Тетяна Олександрівна, Снігач Андрій Андрійович

Підвищення мотивації до навчання та формування інтернального локусу контролю у студентів закладів вищої освіти

85

CONTENTS

Section 1

METHODOLOGY, THEORY AND HISTORY OF PEDAGOGICAL EDUCATION

Tatarko Iryna

Maritime education in the sistem «society – state – security» 7

Section 2

RELEVANT ISSUES OF THEORY AND METHODOLOGY OF GENERAL SECONDARY EDUCATION

Horbatiuk Oksana, Dubinsky Volodymyr

Project-based learning as an effective technology for teaching history in the New ukrainian school 19

Section 3

MODERNIZATION OF PROFESSIONAL EDUCATION PROCESSES

Biletska Halyna

Formation of environmental competence in future biology teachers through the ecologization of the content of professional training 35

Voievidko Lyudmyla

Cognitive and communicative perspectives of the future musical art teacher 47

Kashkanova Halyna, Kashkanov Vitalii

Formation of professional competencies of engineering students through applied problems in higher mathematics 61

Kashuba Olexandra, Kravchuk Tetiana, Navolska Halyna, Turchyn Andrii

Strategies for student motivation in foreign language learning 76

Kovalkova Tetiana, Snigach Andrii

Increasing motivation to studying and formation of students' internal locus of control in the institutions of higher education 85

Scientific publication

**Pedagogical Education:
Theory and Practice
Collection of research
papers Issue 39 (2–2025)**

The views expressed in this publication are those of the contributors and do not necessarily reflect the views of the editors

*Publishing house MILENIUM,
60 Kyrylivska, Kyiv
Tel.: +38 (067) 849-34-60
+38 (044) 222-50-84
E-mail: milenium_ofis @ukr.net*

Наукове видання

**Педагогічна освіта:
теорія і практика
Збірник наукових
праць Випуск 39 (2–2025)**

Редакція збірника не несе відповідальності за зміст статей і може не поділяти думку авторів

*Видавництво «МІЛЕНІУМ»
вул. Кирилівська, 60, м. Київ
Тел.: +38 (067) 849-34-60
+38 (044) 222-50-84
E-mail: milenium_ofis @ukr.net*

Підписано до друку 23.12.2025 р. Формат 60x84/8
Папір офсетний . Гарнітура Times New Roman. Друк різнографія.
Умовно-друковані арк. 51,1. Обліково-видавничі арк. 48,8.
Наклад 100 прим. Замовлення № 49

Видавництво «МІЛЕНІУМ» (Київ)
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і
розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 535 від 19.07.2001 р.